

Com avaluar pràctiques d'educació per al desenvolupament en l'àmbit escolar?

Sessió de formació facilitada per Neus Sanmartí,
20 de desembre de 2011

Objectius:

- Entendre la vessant formativa i formadora de l'avaluació:
- Ressaltar la importància de clarificar els objectius i els criteris per a fomentar l'aprenentatge autònom;
- Mostrar exemples treballats a l'aula.

Preguntes prèvies sobre l'avaluació de competències

→ Activitat: Fem una pluja d'idees sobre dubtes respecte a l'avaluació de competències.

- Què caracteritza i diferencia l'avaluació per competències de les altres avaluacions? Una de les condicions bàsiques per que l'alumnat sigui competent és que aprengui a auto-avaluar-se. Té molt a veure amb les competències d'aprendre a aprendre, i d'autonomia personal, que són les més transversals de totes.
- Transferència. Com avaluar si l'alumnat és capaç de transferir l'aprenentatge en altres entorns? Es fan simulacions, o jocs de rol per a crear situacions fictícies.
- Quins Instruments es poden fer servir per avaluar per competències? Les més típiques són la rúbrica i el portafolis, ho veurem més endavant.
- Com s'avaluen actituds? És molt difícil es solen utilitzar matrius o rúbriques on l'alumnat s'autoavalua. (veure més endavant)

Que s'entén per avaluar?

Avaluar és...

1. Recollida d'informació: és un procés de recollida d'informació qualitativa o quantitativa.
2. Anàlisi: ...que s'analitza...
3. ... per prendre decisions.

Hi ha dos tipus d'avaluació, segons la funció que es vol que tingui:

- Avaluació per a qualificar, acreditar: decisions de tipus social (classificar, seleccionar, orientar...)
- Avaluació formativa o formadora: decisions de tipus pedagògic (regular el procés d'ensenyament i aprenentatge)

L'avaluació per competències requereix que l'alumnat sigui autònom en el seu aprenentatge.

Criteris de l'avaluació per competències

Per que l'avaluació serveixi per aprendre, cal que:

- L'educand ha de **conèixer els objectius**, que sàpiga per a què serveix el que ha d'aprendre (percepció dels objectius d'aprenentatge).

- L'educand sàpiga **planificar la seva feina**, preveure quines tasques ha de fer, i com (anticipació i planificació de l'acció). (també es pot ensenyar a improvisar, però també cal que abans s'hagi après a planificar)
- **Conèixer els criteris d'avaluació**, que sàpiguen anticipar què se'ls pot preguntar (percepció dels criteris d'avaluació). És important, doncs, que els criteris siguin compartits pels diferents alumnes.
  - Cal compartir objectius:
[exemple: després d'introduir la temàtica de les plantes, es recull el que han entès els alumnes que aprendran: un diu: “veurem què mengen, com neixen, com son per dins” (continguts)/ l'altre “aprendrem com sembrar-les, com regar-les com tocar-les fluixet” (procediments)] = s'han de deixar molt clars els objectius!
  - S'han de plantejar bones preguntes: [hi ha preguntes que requereixen respostes concretes: “com es diu l'estrella...”, “quina és l'estrella més gran”? (preguntes record Guinness) / D'altres requereixen més intervenció dels educadors: “com és que les estrelles no cauen?”]
  - Per compartir objectius també pot ser útil compartir les idees prèvies de l'alumnat:
[dibuixos sobre l'esquelet dels conills: es demana als alumnes que dibuixin els ossos, i a partir d'aquí justificar quina és la importància de l'esquelet, per a què serveix]
  - Compartir les regles del joc, les normes de com s'han de fer les coses, de procediments i d'actituds. Per compartir els criteris d'avaluació, cal consensuar prèviament els criteris que es faran servir per a valorar les activitats. [Com s'ha de descriure una imatge? “Aspectes que comprovem”, “Estarà bé si...”]. Els criteris es poden consensuar abans o després de fer una activitat que es repeteix. Així altres alumnes poden avaluar el que han fet els companys.
- **Transferir i crear coneixement**: Comparar la tasca feta inicialment amb el model [dibuixos inicials amb el dibuix real de l'esquelet del conill], per ser capaces de transferir, d'extreure'n les lliçons (el resum dels criteris del que és important [sobre com és un esquelet i per a què serveix] es diu “bases d'orientació”).
Les bases d'orientació les han d'escriure els estudiants mateixos.

Instruments per l'avaluació de competències

Veiem els exemples de les rúbriques i dels portafolis com a instruments d'avaluació:

- **Rúbriques**: matrius on es concreten diferents graus d'aprenentatge (bé, molt bé, notable, excel·lent) de cada pas del procediment (Títol, introducció, descripció, conclusions, recomanacions).
- **Portafolis**: és un dossier que inclou la reflexió sobre el propi procés d'aprenentatge. Com un diari de classe, on l'alumne s'autoavalua. Al final, es sol demanar a l'alumne que esculli una activitat on cregui que ha après molt, i que expliqui perquè. Aquesta activitat ha d'estar molt valorada a la nota. [es pot fer en formats diferents: digital, ppt, etc.]

Altres instruments [mapes conceptuals, esquemes, diaris de classe, resums...]

Altres criteris:

- És important diversificar les activitats i les fonts d'informació. No hauria de ser només a partir de cerques bibliogràfiques, sinó també a partir de coses que puguin tocar [esquelet de conill, tallar coses per entendre les fraccions, etc.]
- El treball en grup sempre s'ha d'iniciar amb el treball individual, sinó es corre més risc de que només un alumne treballi i els altres no. També ajuda el fet que cadascú expliqui què ha aportat al grup, què ha aportat als altres, i què ha après dels altres.